

مریم دهقان

نرخ سود اوراق اخزا به ۳۸ درصد رسید

باتلاقی به نام نرخ بهره بدون ریسک

بحران بزرگ شد. نکته قابل تامل در این ماجرا این است که قرار بود انتشار گواهی سپرده ۳۰ درصدی به صورت محدود انجام شود اما با عدم نظارت بانک مرکزی باعث شد تا نرخ سود اکثر بانک‌ها بالا برود. اگر همان موقع بانک مرکزی با متخلفان برخورد می‌کرد؛ آثار منفی افزایش نرخ بهره تا این اندازه گسترده نمی‌شد. لذا در این‌طور مواقع یا نباید چنین سیاست‌هایی اجرا شود و یا باید در اجرای درست آن به طور جدی و سختگیرانه‌ای عمل کرد تا از بروز فاجعه در آینده جلوگیری شود. علاوه بر این موضوع که دلیل اصلی بروز این مشکل بود؛ مسائل بنیادی‌تری نیز در اقتصاد وجود دارد که عدم رعایت آن می‌تواند اقتصاد کشور را دچار مشکل کند. در ادامه به فهرستی از کارهایی که دولت برای جلوگیری از ایجاد بحران می‌تواند انجام دهد؛ اشاره شده است.

- کنترل تورم و رشد نقدینگی
- افزایش سطح تولید در اقتصاد کشور
- حمایت از کالای داخل و تولیدکنندگان
- ضابطه‌مند شدن پرداخت وام، پرهیز از وام‌های دستوری و خارج از سازوکار
- کاهش اختلاف زیاد بین نرخ ارز رسمی و غیررسمی و جلوگیری از سرکوب نرخ واقعی ارز
- اعلام نرخ بهره تعادلی و برخورد با متخلفان
- کاهش مداخله بانک مرکزی در بازار و عدم اجازه تمدید قراردادهای هفتگی رپیو
- سخت‌گیری بانک مرکزی نسبت به بانک‌های ناتراز

دولت از این کار خیر بود و با این کار قصد کاهش نقدینگی را داشت اما این کار وقتی موثر است که دولت ورشکسته شدن بانک‌ها را نیز قبول کند و به دنبال نجات دوباره آنها نباشد. اما متأسفانه چرخه معیوب و سیاست‌گذاری‌های غلط و نصفه و نیمه باعث شد تا بانک مرکزی نرخ بهره را تا سطح ۳۸ درصد بالا ببرد. از آنجایی که کنترل تورم بیشتر وابسته به نرخ ارز است تا نرخ بهره، لذا این سیاست دولت نمی‌تواند منجر به کاهش انتظارات تورمی شود و در آینده‌ای نه چندان دور مجدداً شاهد اثرات مخرب آن خواهیم بود.

راه چاره چیست؟

انتشار گواهی سپرده ۳۰ درصدی در سال گذشته جرقه اصلی نرخ بهره ۳۸ درصدی این روزها را زد و این موضوع منجر به یک

همراه خواهند داشت. به عبارت دیگر، قیمت پایین‌تر معادل نرخ بالاتر و برعکس خواهد بود.

چرا دولت نرخ بهره را بالا برد؟

سال گذشته بانک مرکزی دستور کنترل رشد ترانزانه بانک‌ها را صادر کرد و همین موضوع باعث بروز ناترازی بسیار زیادی برای بانک‌ها شد. بانک‌ها مجبور شدند ذخیره قانونی بیشتری داشته باشند و این موضوع بدهی بانک‌ها را به‌طرز بی‌سابقه‌ای بالا برد. به همین منظور بانک مرکزی باید نسبت به برخی بانک‌های ناتراز که باعث افزایش بی‌حساب و کتاب نرخ‌های بهره در بازار شده‌اند سختگیرانه‌تر عمل کند تا از این طریق از افزایش نرخ‌های بهره توسط بانک‌های سالم که در راستای حفظ سپرده‌ها اقدام به افزایش نرخ بهره می‌کنند، جلوگیری کند. هرچند نیت

ترتیب تعدادی از آنها از گردونه خارج شوند که اتفاقاً کار اتفاق مبارکی است و راه مبارزه با تورم است. البته این راه توأم با درد بوده و نیازمند همکاری دولت و مردم است. اما دولت راه دیگری هم دارد و آن این است که بانک مرکزی با چاپ پول جلوی این بحران را بگیرد و اجازه ورشکستگی را ندهد. تجربه نشان داده است که اقتصاد بیمار ما عموماً راه دوم را انتخاب می‌کند و بیماری تورم را مزمن و مزمن‌تر می‌کند. اینجاست که انتشار اوراق با نرخ بهره بالا مانند باتلاقی، اقتصاد را به ورطه نابودی سوق می‌دهد.

اخزا چیست؟

اسناد خزانه اسلامی که به اختصار «اخزا» نامیده می‌شود؛ اوراق بهاداری است که دولت برای تسویه با پیمانکاران خود با سررسیدهای مختلف منتشر می‌کند. این اوراق پس از تخصیص به پیمانکاران با یک نرخ تنزیل مشخص (یعنی با مبلغی کمتر از قیمت اسمی)، در بازار ثانویه فرابورس ایران قابل معامله خواهد بود. حال اگر دارندگان اوراق، آنها را تا زمان سررسید نزد خود نگه دارند، مبلغی معادل ارزش اسمی اوراق دریافت خواهند کرد؛ در غیر این صورت می‌توانند اوراق خود را در بازار ثانویه به فروش برسانند. از آنجا که دارندگان اوراق اخزا در زمان سررسید مبلغی ثابت معادل ارزش اسمی این اوراق را دریافت خواهند کرد، هرچه در بازار با قیمتی پایین‌تر مورد معامله قرار بگیرند، بازدهی بالاتری برای دارندگان به

بررسی مزایای پروژه‌های مشترک تهران- باکو به دنبال دیدار «شهید ابراهیم رئیسی» و «الهام علی‌اف»؛

رهاورد آخرین دیدار

توحید ورستان

حمل و نقل قابل توجهی را در بر می‌گیرد. کریدور حمل و نقل شمال-جنوب که با تلاش‌های مشترک در حال توسعه است، نشان دهنده اهمیت استراتژیک مشارکت آنهاست. این کریدور که برای تقویت اتصال از شمال اروپا به جنوب آسیا طراحی شده، قرار است به یکی از مهم‌ترین شریان‌های حمل و نقل جهان تبدیل شود. ارتقاء زیرساخت‌های راه‌آهن در هر دو کشور منجر به افزایش قابل توجه در حمل‌ونقل کالا شده و حجم آن تنها در سال ۲۰۲۳ بیش از ۵۰ درصد افزایش یافته است. آذربایجان بخش کلیدی کریدور حمل و نقل بین‌المللی شمال-جنوب (INSTC) است که مسیر اصلی ترانزیتی و تجاری ایران با مناطق پرمجموع غربی روسیه، گرجستان و بلاروس است. در این میان، گذرگاه مرزی آستارا مهمترین مسیر ترانزیتی ایران، آذربایجان و روسیه است. به طور متوسط هر هفت دقیقه یک کامیون از مرز آستارا عبور می‌کند. همچنین، ساخت پل جدید خودرویی در آق‌بند بر تعهد به بهبود اتصالات منطقه‌ای، ادغام کریدورهای حمل و نقل شمال-جنوب و شرق-غرب تأکید بیشتری دارد. در مجموع، افتتاح سد قیز قالاوسی و خداآفرین گواهی بر همکاری موفق انرژی ایران و آذربایجان است. این پروژه‌ها با ظرفیت ترکیبی ۲۸۰ مگاوات، گامی مهم در جهت توسعه پایدار انرژی است. هدف این طرح‌ها ارتقای ظرفیت‌های انرژی مناطق و کمک به منافع منطقه‌ای گسترده‌تر است. با برنامه‌ریزی برای افزایش ظرفیت برق آبی به ۵۰۰ مگاوات، آینده امیدوارکننده‌ای برای توسعه انرژی پایدار به نظر می‌رسد. افتتاح این طرح نمادی بیش از پیشرفت تکنولوژیک است. این امر نشان دهنده دوستی پایدار و مشارکت راهبردی ایران و آذربایجان است. همانطور که هر دو کشور به آینده نگاه می‌کنند، همکاری آنها در انرژی، حمل و نقل و ثبات منطقه‌ای الگویی برای روابط سازنده منطقه‌ای است. تاریخ مشترک و احترام متقابل که زیربنای این رابطه است، باعث پیشرفت شده و تضمین می‌کند که پیوند بین ایران و آذربایجان تزلزل‌ناپذیر باقی می‌ماند.

بهبود چشمگیر اوضاع اقتصادی و سیاسی در منطقه را دارد. اجرای موفقیت‌آمیز ابتکارات مشترک می‌تواند مبنایی برای تقویت بیشتر روابط و ایجاد زمینه‌ای پایدار برای همکاری‌های منطقه‌ای باشد. به طور خلاصه، دیدار الهام علی‌اف و سید ابراهیم رئیسی روسای جمهور آذربایجان و ایران در مرز دولتی دو کشور برگزار شد. موضوع اصلی این نشست پروژه‌های مشترک زیربنایی با هدف بهبود وضعیت اقتصادی و ایجاد مشاغل جدید بود. در این دیدار بر اهمیت مشارکت راهبردی و آمادگی هر دو کشور برای گفت‌وگو و همکاری سازنده تأکید شده است. اجرای موفقیت‌آمیز پروژه‌های مشترک می‌تواند به ثبات منطقه‌ای، رشد اقتصادی و تقویت روابط دوجانبه کمک کند.

همکاری اقتصادی و حمل و نقل

علاوه بر این، تهران و باکو روابط اقتصادی نزدیکی دارند. در پایان سال ۲۰۲۲، حجم معاملات تجاری به ۶۸۸ میلیون دلار رسید که ۱۳ درصد بیشتر از سال قبل بود. ایران محصولات شیمیایی، مصالح ساختمانی و محصولات کشاورزی به آذربایجان صادر و تجهیزات، مواد غذایی و پوشاک خریداری می‌کند. ایران هشتمین صادرکننده بزرگ به جمهوری آذربایجان است و آذربایجان ۱۹ درصد از کل تجارت ایران با کشورهای دریای خزر در ۹ ماهه اول سال ۲۰۲۲ را به خود اختصاص داده است. حجم تجارت نیز در حال افزایش است. با تحلیل مسیرهای ترانزیتی و حمل‌ونقل، ایران تنها مسیر ترانزیتی مستقیم و کم‌هزینه آذربایجان برای رسیدن به خلیج فارس، دریای عمان، کشورهای عربی و پاکستان است که با باکو مشارکت نزدیک و استراتژیک دارد. در واقع، همکاری ایران و آذربایجان فراتر از انرژی است و پروژه‌های

براساس گزارش اندیشکده «آنکسام» ترکیه، نشست روسای جمهور در مرزهای مشترک اهمیت فوق‌العاده استراتژیک دارد. نخست، نشان می‌دهد که هر دو کشور آماده گفتگو و همکاری سازنده هستند که به ویژه در شرایط بی‌ثباتی ژئوپلیتیک کنونی اهمیت دارد. ثانیاً پروژه‌های مورد بحث می‌تواند کاتالیزوری برای رشد اقتصادی و توسعه زیرساخت‌ها در منطقه باشد که تأثیر مثبتی بر سطح زندگی مردم خواهد داشت. همچنین، این نشست بر اهمیت همکاری‌های منطقه‌ای برای ثبات و امنیت تأکید می‌کند. ایران و جمهوری آذربایجان با منافع مشترک خود در زمینه انرژی و حمل و نقل می‌توانند به موفقیت‌های چشمگیری دست یابند. در این زمینه، توسعه روابط دوجانبه زمینه را برای یکپارچگی و همکاری‌های منطقه‌ای گسترده‌تر فراهم می‌کند. در واقع، پیامدهای سیاسی دیدار روسای جمهور آذربایجان و ایران نیز مهم تلقی می‌شود. از یک سو، تقویت روابط دوجانبه می‌تواند به کاهش تنش‌ها و افزایش ثبات در منطقه کمک کند. از سوی دیگر، اجرای موفقیت‌آمیز پروژه‌های مشترک می‌تواند الگویی برای سایر کشورهای منطقه باشد و مزایای همکاری و مشارکت سودمند دوجانبه را نشان دهد. اثرات اقتصادی نیز می‌تواند قابل توجه باشد. پروژه‌های زیرساختی مشترک می‌توانند سرمایه‌گذاری را جذب کنند، مشاغل جدید ایجاد و به توسعه اقتصاد محلی کمک کنند. علاوه بر این، چنین پروژه‌هایی می‌تواند سطح تجارت متقابل و تعامل اقتصادی بین کشورها را افزایش دهد که تأثیر مثبتی بر رشد اقتصادی آنها خواهد داشت. دیدار روسای جمهور آذربایجان و ایران در مرز دولتی، رویداد بسیار مهمی است که بر اهمیت روابط دوجانبه و پروژه‌های مشترک برای دو کشور تأکید می‌کند. همکاری راهبردی آذربایجان و ایران پتانسیل

در ۱۹ می ۲۰۲۴، دیدار مهمی بین شهید سید ابراهیم رئیسی و الهام علی‌اف در مرزهای مشترک جمهوری آذربایجان و ایران برگزار شد. این دیدار که گام مهمی در روابط دوجانبه بود، بر اهمیت مشارکت راهبردی و پروژه‌های مشترک تأکید می‌کند. روابط جمهوری اسلامی ایران و جمهوری آذربایجان در طول تاریخ به دلیل عوامل مختلف سیاسی و اقتصادی دارای فراز و نشیب بوده است. با وجود این، دو کشور به تلاش برای تقویت همکاری‌ها ادامه می‌دهند و دیدار روسای جمهور در مرز، مرحله جدیدی در توسعه روابط دوجانبه است. در این دیدار پروژه‌ها و ابتکارات مشترک با هدف بهبود وضعیت اقتصادی منطقه و تقویت ثبات سیاسی مورد بحث و بررسی قرار گرفت. در این دیدار الهام علی‌اف و سید ابراهیم رئیسی بر اهمیت پروژه‌های مشترک برای دو کشور تأکید کردند. یکی از محورهای این مذاکرات، راه‌اندازی پروژه زیرساختی جدید بود که برای توسعه اقتصادی آذربایجان و ایران اهمیت زیادی دارد. به گفته مقامات، این پروژه باعث افزایش رفاه مردم دو کشور و ایجاد فرصت‌های شغلی جدید می‌شود که در شرایط فعلی اقتصادی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

اهمیت راهبردی پروژه‌های مشترک

سید ابراهیم رئیسی، رئیس فقید جمهور اسلامی ایران، با ابراز خرسندی از دیدار با الهام علی‌اف، اجرای پروژه‌های بزرگ بین دو کشور را رویداد مهمی دانست. وی تأکید کرد که چنین پروژه‌هایی به تقویت روابط دوجانبه و افزایش سطح اعتماد بین کشورها کمک می‌کند. الهام علی‌اف نیز تصریح کرد که این دیدار به عنوان صفحه‌ای درخشان در تاریخ روابط ایران و آذربایجان ثبت خواهد شد. وی خاطرنشان کرد که پروژه‌های مشترک نه تنها از منظر فنی مهم هستند، بلکه به همکاری مردم و دولت‌ها نیز کمک می‌کنند. علی‌اف بر اهمیت اراده و عزم سیاسی دو کشور در اجرای ابتکارات مشترک تأکید کرد.